

בהוקרה מתנועת המושבים בישראל

המייסדים

כפר יחזקאל | 1921

מנבאים רעה וירידה קרובה. הנעצור כוח, או נשקע ונתכחש לכור מחצבתנו? היעמוד לנו כוחנו לחיי היומיום? דומם או פוסעים אחרי העגלות, דורכים עוז בלב כבוש ומרוכז ופתאום הציצה אלינו הגבעה, היא גבעת טבעון, בעמק המוקף הרים. בשלב זה נפרדה מהגרעין המתיישב קבוצת חברים שפנתה להקים את קבוצת גבע הסמוכה. החברים עלו לגבעה, פרקו את העגלות והוקמו האוהלים הראשונים ע"י בוגרי הגדוד העיברי שהיו מומחים בכך.

החודשים הראשונים היו קשים מבחינת מזג האוויר והתקציב המועט שנתקבל מהנהלה הציונית. ראשית נטעו יער בגבולות המושב, עקרו סידריות (שיזפים), סיקלו את השדות וסללו כביש לתחנת הרכבת. שתי חברות ניהלו את משק הבית ותוכנית העבודה נערכה מדי ערב סביב שולחן הסעודה המשותפת. המשפחות הגיעו רק באביב בשל החורף הקשה.

"צורת המושב נקבעה לפי שעה, שכונות שכונות של אוהלים וסוכות ערוכות לפלוגות העובדות עבודה משותפת ביניהם. כל פלוגה מנתה עשרה חברים והיא שהיתה מכלכלת את הכספים לרכישת כלי העבודה, בעלי החיים והספקת המחיה על חשבון ההלוואה לבניין המשק של בני פלוגתה. כל פלוגה קיבלה זוג פרדות, עגלה ומחרשה לבעלי משפחות מטופלים בילדים היה ועד המושב משתדל להעדיף על הקצוב, למען הקל להם את קיומם. בהמות העבודה עזרו עימנו באמונה למיין הימים הראשונים בכל העבודות. מדי יום ביומו הובאו שתי עגלות מים ממעיין חרוד, מרחק 2 ק"מ, ובני המושב מחלקים אותם ביניהם במשורה."

"את כף הזכות הכריעה החברה למן היום הראשון לעלייתנו, מעצם יסוד המשק, טעות היתה בידי החברים אשר אמרו לבנות תחילה את ביתם ואחר כך את חיי המשפחה. החברה הרעיה השיתה את אורה באוהל, בסוכת המחצלת ובצריף ונטעה פינת מנוחה אחרי עמל היום. בעינה הפקוחה תמיד, ביד השקדנית, היודעת לצרף דברים קטנים, פרט לפרט, ולעשותם רווחה גדולה, היתה החברה למקור ברכה במשק הבית. בעבודה עימנו, שכס תחת עול הסבל רכשה לה החברה את זכותה המלאה."

בקיץ 1922 נקבעה תוכנית הישוב לפי הצעת האדריכל קופמן. עיגול ובמרכזו מוסדות הציבור. המגרשים חולקו בין המשפחות ונבנתה בריכה לאגירת מים בפסגת הגבעה. בניין הבטון הראשון היה רפת ולאחר כשנה החל לעבוד מכון המים.

בשנת 1928 הוקם בית הכנסת. בשנות ה-50 נערכו לקליטת עלייה ותוכנה הרחבה ל-80 משקים. הוקמו הרחבות בנים ומשפחות ובשנת 2018 עתיד לקרות איוש נחלות להשלמה ל-150 נחלות. נכון לשנת 2017 מתגוררות בכפר יחזקאל 400 משפחות.

כפר יחזקאל הוקם בט"ו כסלו תרפ"ב 21.12.1921 ונקרא תחילה עין טבעון את הימים הראשונים מתאר הסופר ש.קושניר, ממיסדי המושב:

"רעיון ההתאחדות בדמות המושב ריכז סביבו חברים, שחיו שנים יחד ועברו את כל מדורי הסבל של הפועל בעבודה... העפלותיו, מפלותיו וכיבושיו הארגון למושבו החל בגליל העליון, בעצם ימי המלחמה, בחמרה, על אדמת פיקא. והתכונן היה לייסד מושב עובדים לשישים משפחות-שלוש שנים בניין המשק והקמתו, לעבוד עבודה משותפת ולאט בהדרגה לאחות שדה ומשק ביתו. אחרי יום תל-חי נעזב הגליל העליון וחברי המושב ביקשו להם ולבני ביתם נקודת אחיזה בת קיים כי רוב החברים היו מטופלים במשפחות. הנדודים לעבודה ממקום למקום הכבידו עליהם, וכנחיל דבורים זה המבקש לו ענף להיאחז בו כן נאחזו חברי האירגון בדרכם מן הגליל העליון באדמת תל-עדש. והנה נתברר כי תל-עדש אף היא אינה נקודה ראויה כי היא חסרת מים ואדמה ואפשרויות ההשקיה אינן עולות בד-בבד עם תכנית התיישבותנו."

במקביל לחיפוש הקרקע נשאלו בשאלות בדמות הישוב המתגבש ונוספו חברים לגרעין התיישבות. לאחר שנשללה האפשרות להתיישב באזור יעזור, סמוך לחיפה, בשל הקירבה לעיר, הוחלט להתיישב בגבול המערבי של גוש נורים מצפון למעיין חרוד ביום ט"ו כסלו תרפ"ב.

"ימים אחדים ארכו התכונות לעליה. וכבר נקצו ובאו עשרים חברים למרחביה והכינו את הכלים הדרושים להקמת המחנה. ותוך כדי הכנות אלו נתקבלה הודעה מהנהלה הציונית בלתי לעלות כי אין הכסף הדרוש לכלכלת יישובנו. המרכז החקלאי אף דעתו כן. לא הסכמנו בשום פנים לדחוי זה. בערב היום הקבוע לעלייה התקדירו השמיים והיורה שאיחר לבוא באותה השנה ירד. הגשם לא עצרנו. העמסנו את המטלטלין על העגלות ואת יריעות האוהלים ואת שאר הכלים הדרושים למחנה ויצאנו לדרך ממרחביה לעין טבעון. השמיים מכוסים קדרות והגשם יורד וחודר. הבוץ דבק בגלגלי העגלות. נאחו ומכביד עלינו את הדרך כאילו גם מן השמיים מעכבים. אנו מתנהלים בכבדות ועושים את דרכנו. לפנינו, לפנינו! מכשולים לא נחסרו ועוד אבני נגף רבות יהיה עלינו לעבור. ועל העיכובים מבחוץ נוסף המציק מבפנים: החברים לתנועה, למפלגה שוללים את צורת המושב מעיקרו. שנים ישבת בקרב הציבור האחד שאפת לחיי קבוצה ראת בה את פסגת מאוויך, השקעת בה שנות חיים ועבודה, ולא נסתייע הדבר בידך... והנה אתה הולך לפלס לך נתיב לחיי עבודה חדשים. תקוותך וכל מעייניך לבנות את חייך אבן נאמנה בתוך הכלל העובד, וחברים מרפים את הידיים,

